Μεθοδολογία και **Πρακτικές** για την **Ενδυνάμωση** Ψηφιακών **Δεξιοτήτων Ιδιωτικότητας** σε Μαθητές **Δημοτικού**

Αγγελική Τσώχου, Καθηγήτρια, Τμήμα Πληροφορικής, Ιόνιο Πανεπιστήμιο
Θάνος Παπαϊωάννου, Διδάκτωρ, Τμήμα Πληροφορικής, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Κατερίνα Σουμελίδου Διδάκτωρ, Τμήμα Πληροφορικής, Ιόνιο Πανεπιστήμιο , Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

2η Ημέρα Διαλόγου με την Ερευνητική Κοινότητα
Πέμπτη 22 Οκτωβρίου 2026

Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

- Εισαγωγή – Ερευνητικό Υπόβαθρο
- Από την Έρευνα στην Εκπαιδευτική Πράξη
- Η Εκπαιδευτική μας Πρόταση στην Πράξη: ένα Εργαστήριο Δεξιοτήτων για την Ιδιωτικότητα

Ερευνητικό Υπόβαθρο

Οι Δεξιότητες Προστασίας της Ιδιωτικότητας

Αναγκαιότητα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων Ιδιωτικότητας

Ενήμερος και Ικανός Χρήστης για την προστασία της Πληροφοριακής Ιδιωτικότητας

Ενημερότητα της πληροφοριακής ιδιωτικότητας

Βασικές γνώσεις σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων από παρόχους, όπως περιεχόμενα πολιτικών ιδιωτικότητας

Δεξιότητες Ιδιωτικότητας

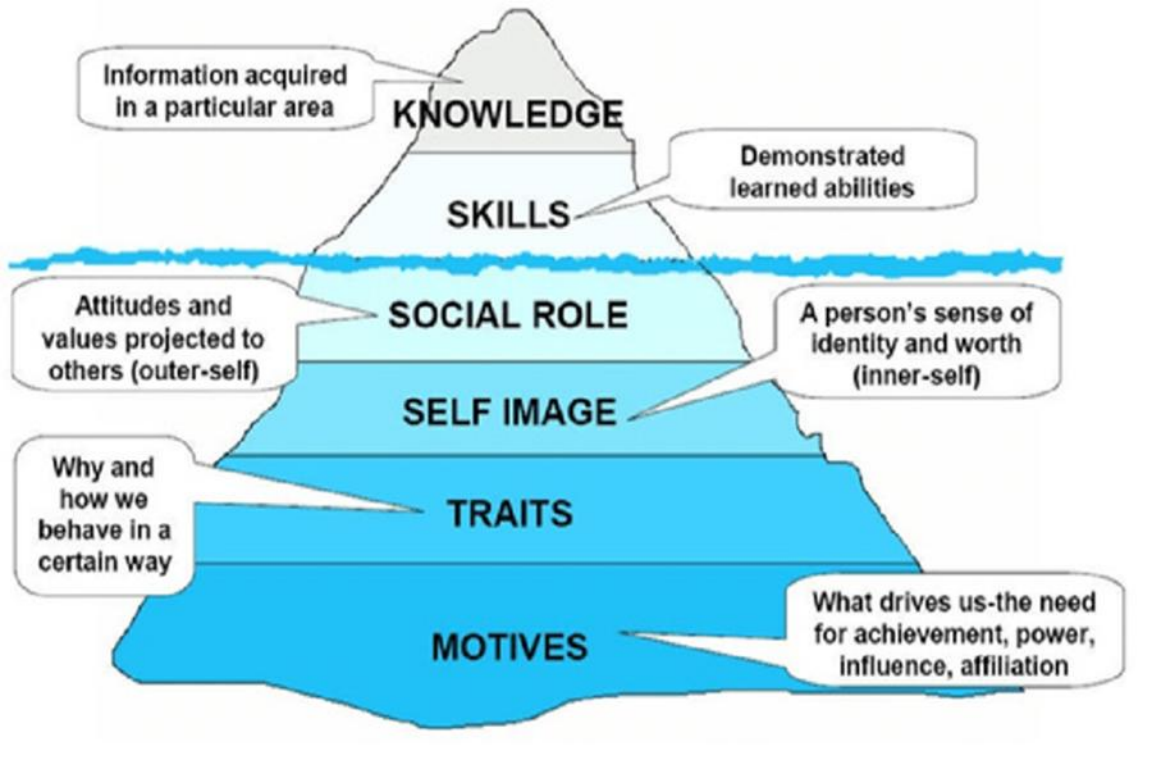
- γνώσεις (knowledge),
- ικανότητες (skills)
- στάσεις (attitudes)

(Soumelidou and Tsohou, 2025)

Αναγκαιότητα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων Ιδιωτικότητας

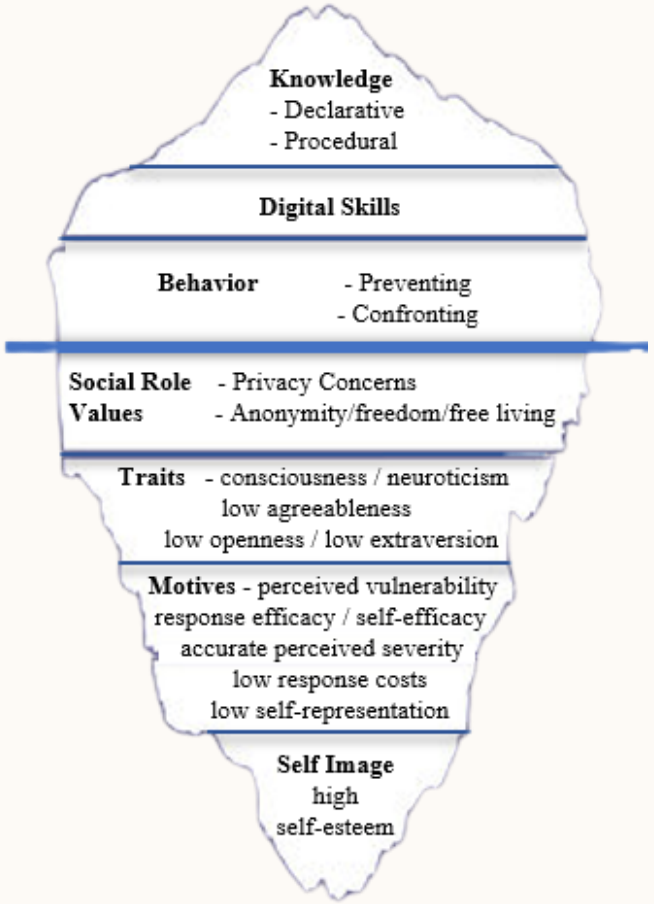
- Οι έρευνες εστιάζουν στην ενημερότητα των χρηστών, όχι στις δεξιότητες στην πληροφοριακή ιδιωτικότητα (Papaioannou, et al., 2022)
- Οι διατάξεις του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων (GDPR), θεμελιώνουν και επισημαίνουν την ανάγκη διαφάνειας, ενημέρωσης και ουσιαστικής δυνατότητας άσκησης των δικαιωμάτων των χρηστών για την προστασίας της ιδιωτικότητας (Άρθρα 7, 20)
- Τα υπάρχοντα μοντέλα δεξιοτήτων απευθύνονται σε επαγγελματίες στον τομέα των Πληροφοριακών Συστημάτων, όπως προγραμματιστές λογισμικού
- Απουσία οργανωμένου μοντέλου δεξιοτήτων για την Ιδιωτικότητα των χρηστών (Tsohou, 2021)

Το Μοντέλο Δεξιοτήτων του Παγόβουνου (Iceberg Model)

Ismail et al. (2020)

Μοντέλα Δεξιοτήτων Ιδιωτικότητας

Pre- purchase	Example
Declarative Knowledge	Know about marketing strategies
Procedural Knowledge	Know how to install and operate blocking tools
Purchase	**Example**
Declarative Knowledge	Know about differentiation of privacy policies
Procedural Knowledge	Know how to find and read privacy policies
Post - purchase	**Example**
Declarative Knowledge	When sharing reviews, specific personal information is disclosed
Procedural Knowledge	Anonymously sharing

Μοντέλο δεξιοτήτων Ιδιωτικότητας για τους καταναλωτές στο Διαδίκτυο

(Soumelidou and Papaioannou, 2023)

Μοντέλα Δεξιοτήτων Ιδιωτικότητας

Ποια είναι η Διαφορά *ενήμερου* και *ικανού* χρήστη;

vs.

Από την Έρευνα στην Εκπαιδευτική Πράξη

Σχεδιασμός Εργαστηρίων Δεξιοτήτων για την Ιδιωτικότητα

Εργαστήρια Δεξιοτήτων: Από τη γνώση στην πράξη

Τι είναι;

Θεσμοθετημένη καινοτόμος εκπαιδευτική δράση, ενταγμένη στο υποχρεωτικό ωρολόγιο πρόγραμμα Νηπιαγωγείου, Δημοτικού και Γυμνασίου (δομή ανοιχτού προγράμματος σπουδών και διαδικασιών).

Παιδαγωγική προσέγγιση

Βιωματική, διερευνητική και ομαδοσυνεργατική μάθηση, με έμφαση στην ενεργό συμμετοχή των μαθητών, με εστίαση στις δεξιότητες.

Βασική επιδίωξη

Καλλιέργεια δεξιοτήτων του 21ου αιώνα, δεξιοτήτων ζωής και ψηφιακών δεξιοτήτων. Σύνδεση της μάθησης με πραγματικές καταστάσεις.

Γιατί από το Δημοτικό;

Η ιδιωτικότητα αφορά **ήδη** τα παιδιά.

- Ποιες πληροφορίες και σε ποιους αποδέκτες;
- Διαφοροποιημένες αποφάσεις (είδος πληροφοριών, αποδέκτες, ηλικιακή ομάδα).

Hermida et al., 2024

Η εκπαίδευση μπορεί να κάνει τη διαφορά.

Κατάλληλα σχεδιασμένες εκπαιδευτικές παρεμβάσεις:

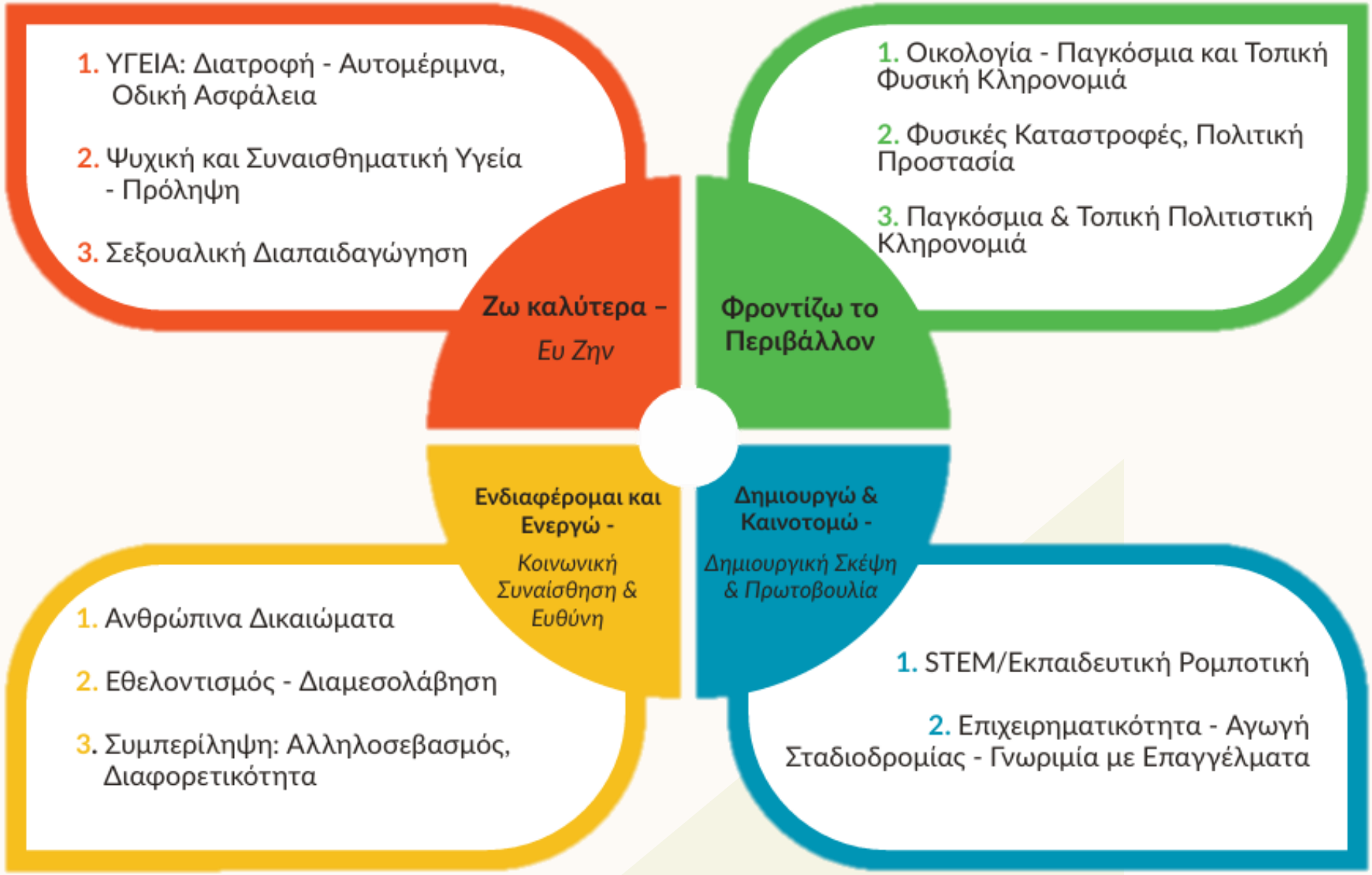
- Βελτιώνουν την κατανόηση των πρακτικών συλλογής και χρήσης δεδομένων,
- Ενισχύουν συμπεριφορές προστασίας της ιδιωτικότητας.

Desimpelaere et al., 2020; Livingstone et al., 2021

Έρευνες σε παιδιά και εφήβους 9 -13 ετών

Η καλλιέργεια δεξιοτήτων προστασίας της ιδιωτικότητας **δεν χρειάζεται να περιμένει την εφηβεία.**

Η Θεματική Διάρθρωση των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων

Η Θεματική Ένταξη της Εκπαιδευτικής μας Πρότασης

Στ' τάξη Δημοτικού

Έμφαση στην
Προσωπική και ***Κοινωνική Διάσταση*** της Ιδιωτικότητας
(δυσδιάκριτες δεξιότητες)

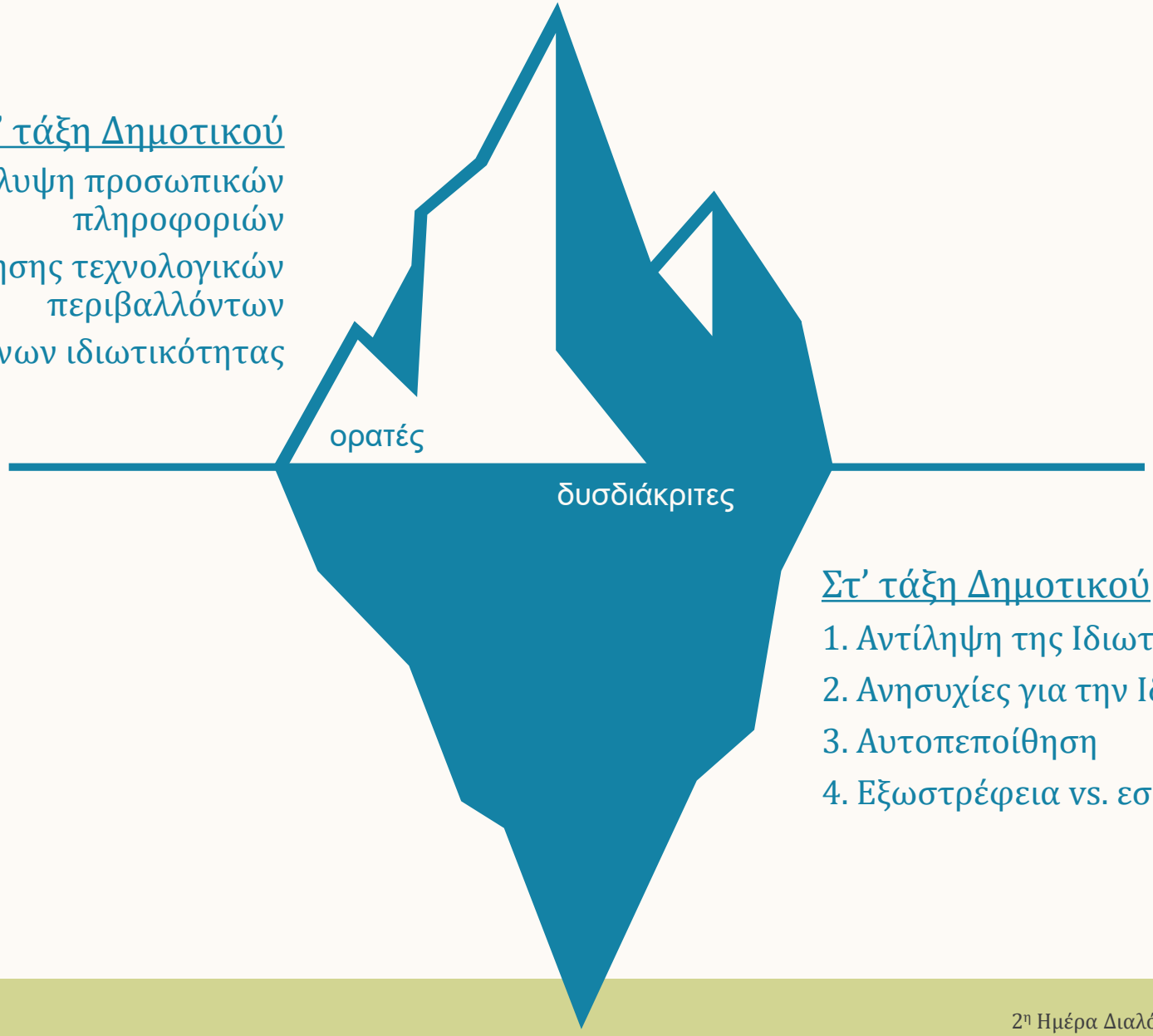
Ε' τάξη Δημοτικού

Έμφαση στην
Τεχνολογική Διάσταση
της Ιδιωτικότητας
(ορατές δεξιότητες)

Η επιλογή δεξιοτήτων για τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό

<u>Ε’ τάξη Δημοτικού</u>

1. Γνώσεις για την αποκάλυψη προσωπικών πληροφοριών
2. Ικανότητα κατανόησης τεχνολογικών περιβαλλόντων
3. Ικανότητα αντίληψης κινδύνων ιδιωτικότητας

<u>Στ’ τάξη Δημοτικού</u>

1. Αντίληψη της Ιδιωτικότητας
2. Ανησυχίες για την Ιδιωτικότητα
3. Αυτοπεποίθηση
4. Εξωστρέφεια vs. εσωστρέφεια

Κριτήρια επιλογής των δεξιοτήτων Ιδιωτικότητας

Ηλικιακή και Παιδαγωγική καταλληλότητα

Καθημερινές εμπειρίες

Βιωματική προσέγγιση

Η Εκπαιδευτική μας Πρόταση στην Πράξη

Εργαστήριο Δεξιοτήτων για την Ε’ τάξη

«Αποστολή: Ιδιωτικότητα!»

«Αποστολή: Ιδιωτικότητα!»

Ε’ τάξη – Εργαστήριο 1

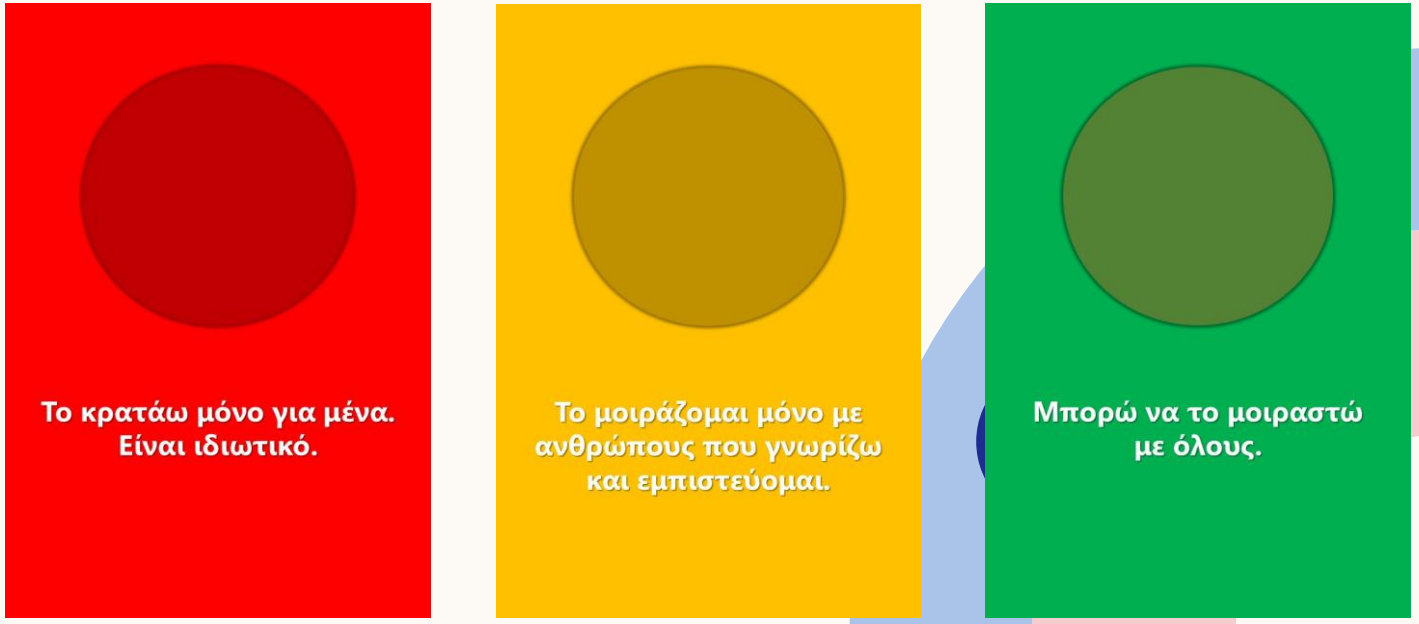
«Το σακίδιο της ζωής μου»

Επιδιωκόμενη δεξιότητα:
Γνώσεις για την αποκάλυψη προσωπικών πληροφοριών

Δραστηριότητα:

Οι μαθητές παίρνουν καρτέλες
και ταξινομούν τις προσωπικές
πληροφορίες,
αιτιολογώντας τις επιλογές τους.

«Αποστολή: Ιδιωτικότητα!»

Αναστοχασμός:

Επανεξέταση των αρχικών επιλογών

Ο εκπαιδευτικός επιλέγει μία κάρτα και αλλάζει το πλαίσιο δημοσιοποίησης.

Α: Ένας φίλος θέλει να σου ετοιμάσει έκπληξη.

Β: Διαδικτυακό παιχνίδι σε δημόσια ορατό προφίλ.

«Θα άλλαζες την επιλογή σου;»

Επόμενα βήματα – Μελλοντικές προοπτικές

Ερευνητικές Δημοσιεύσεις

- Tsohou, A. (2021). Towards an Information Privacy and Personal Data Protection Competency Model for Citizens. In S. Fischer-Hübner, C. Lambrinoudakis, G. Kotsis, A. M. Tjoa, & I. Khalil (Eds.), *Trust, Privacy and Security in Digital Business* (pp. 112–125). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-86586-3_8
- Soumelidou, A., & Tsohou, A. (2021). Towards the creation of a profile of the information privacy aware user through a systematic literature review of information privacy awareness. *Telematics and Informatics*, *61*, 101592. https://doi.org/10.1016/j.tele.2021.101592
- Papaioannou, T., Tsohou, A., Bounias, G., & Karagiannis, S. (2022). A Constructive Approach for Raising Information Privacy Competences: The Case of Escape Room Games. In S. Katsikas & S. Furnell (Eds.), *Trust, Privacy and Security in Digital Business* (pp. 33–49). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-031-17926-6_3
- Soumelidou, A., & Papaioannou, T. (2023). An Information Privacy Competency Model for Online Consumers. In S. Nurcan, A. L. Opdahl, H. Mouratidis, & A. Tsohou (Eds.), *Research Challenges in Information Science: Information Science and the Connected World* (pp. 593– 602). Springer Nature Switzerland. https://doi.org/10.1007/978-3-031-33080-3_42
- Soumelidou, A., & Tsohou, A. (2024). Towards an Information Privacy Competency Model for the Usage of Mobile Applications. In N. Meyer & A. Grocholewska-Czuryło (Eds.), *ICT Systems Security and Privacy Protection* (pp. 222–235). Springer Nature Switzerland. https://doi.org/10.1007/978-3-031-56326-3_16
- Papaioannou, T., Kokotos, S. E., & Tsohou, A. (2025). Educational escape rooms for raising information privacy competences: An empirical validation. *International Journal of Information Security*, *24*(3), 120.

Ερωτήσεις;

Απορίες;

Σας ευχαριστούμε πολύ!

Αγγελική Τσώχου – atsohou@ionio.gr
Κατερίνα Σουμελίδου – soumelidoukaterina@gmail.com
Θάνος Παπαϊωάννου – thanospapa@sch.gr

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ